

Plan for trygt og godt skolemiljø

Tjensvoll skole og SFO

Innledning

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø. Vi ønsker at Tjensvoll skole/SFO skal være fri for alle former for krenkende atferd. Skolemiljøet skal virke positivt på elevenes helse, trivsel og læring.

Målet vårt er derfor å få et godt psykososialt miljø som legger til rette for helse, trivsel og læring. Vi skal jobbe systematisk og kontinuerlig, for å kunne tilby alle elever en trygg og faglig stimulerende skolehverdag. Vi fokuserer på at de voksne skal være gode forbilder og tydelige ledere i klasserommet, med struktur og kultur for læring.

I arbeidet for et trygt og godt skolemiljø er anerkjennelse av barn og unges opplevelse og medvirkning et grunnleggende prinsipp. Elevene skal bli tatt på alvor av profesjonelle voksne, som tar ansvar for å følge opp saken når de forteller om hvordan de har det.

Rettigheter og verdigrunnlag

Skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel, og læring for alle. Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. Et systematisk arbeid er avgjørende for å skape et trygt og godt skolemiljø. (Udir)

[Skolemiljø](#)

Formålsparagrafen i Opplæringsloven angir verdigrunnlaget for skolen. Formålet med opplæringen er blant annet at elevene skal utvikle «kunnskap, dugleik og haldningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet». Et grunnleggende utgangspunkt for all virksomhet i skolen er at elevene skal få realisere sitt potensial, til det beste for seg selv og andre.

Opplæringslovens kapittel 12-2 gir alle elever en individuell rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Formålet med retten er at barn og unge skal være trygge på skolen, de skal oppleve å høre til og å være en betydningsfull del av fellesskapet.

[Ein trygg skoledag utan mobbing | Statsforvaltaren i Rogaland](#)

Visjon for stavangerskolen

I Stavangerskolen er elevene engasjerte og strekker seg mot nye faglige og sosiale mål. Elevene skal lære å ta vare på seg selv, respektere andre, delta og virke i framtidig samfunns- og arbeidsliv. Stavangerskolen har fokus på:

- gode relasjoner
- tilpasset opplæring
- aktiv elevmedvirkning
- lærende profesjonsfelleskap

Forebyggende tiltak

God skolekultur bidrar til at elever blir møtt med respekt og tillit.

- voksne som gode rollemodeller
- felles regler og rutiner for hvordan skolen møter uønskede hendelser
- felles verktøy og praksis for å håndtere uønskede hendelser

Hva er krenkende ord og handlinger?

Ingen elever skal bli utsatt for krenkende ord eller handlinger på skolen eller på skoleveien. Krenkelser er ord eller handlinger som eleven opplever som krenkende for hans eller hennes verdighet og integritet, eller som gjør at de føler seg ekskludert fra et fellesskap. Krenkelse kan ha ulik form. Det kan være alt fra enkeltstående ytringer eller handlinger til gjentatte episoder. Det omfatter blant annet mobbing, vold, rasisme, trakassering og diskriminering. Krenkelser skjer også digitalt. Å bli utsatt for digitale krenkelser kan gi like store konsekvenser som å bli utsatt for krenkelser ansikt til ansikt.

Elevers opplevelse er det viktigste

Uavhengig av definisjonen av mobbing og krenkelser, er det elevens subjektive opplevelse av skolemiljøet som er grunnlaget for at skolen skal ta saken på alvor. Når elever opplever mobbing og mistriksel plikter skolen å handle. Rektor har det overordnede ansvaret for at skolen skal følge opp saker som gjelder skolemiljøet.

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. (Opplæringsloven § 12-2)

Dette betyr i praksis at skolen har:

1. Plikt til å følge med
2. Plikt til å gripe inn
3. Plikt til å varsle
4. Plikt til å undersøke
5. Plikt til å sette inn tiltak
6. Plikt til å dokumentere

§ 12-2

1. Plikt til å følge med

Alle som arbeider på Tjensvoll skole/SFO har en plikt til å følge med på hva som skjer på skolen og gripe inn hvis de ser krenkelser som for eksempel mobbing. Det kan være vanskelig å oppdage mobbing, for eksempel utestenging, baksnakking og mobbing på nett. Enkelte barn og unge kan være mer utsatt for å krenke/bli krenket enn andre. Noen er mer sårbare, og har behov for ekstra beskyttelse.

Hvordan kan vi oppdage at elever ikke har det bra?

- kontaktlærer snakker med eleven i elevsamtale eller utviklingssamtale
- de ansatte ser noe eller fanger opp noe i samtaler med andre elever
- foreldre tar kontakt og melder fra om det har skjedd noe på skolen
- eleven blir observert av voksne i friminuttene
- det skjer endringer i atferd hos elever, eller i klasse- og skolemiljøet
- elevundersøkelsen avslører mistriksel eller mobbing

2. Plikt til å gripe inn

Alle som arbeider på skolen har en plikt til å gripe inn hvis de ser krenkelser, som for eksempel mobbing. Hvis man som ansatt på Tjensvoll skole/ SFO overhører for eksempel hatytringer eller observerer mer indirekte krenkelser som utestenging, isolering og baksnakking, skal man gripe inn umiddelbart og stoppe situasjonen. Det kan for eksempel dreie seg om å stanse en slåsskamp eller annen fysisk krenkelse. Rektor skal sørge for at alle som jobber på skolen vet at de har plikt til å gripe inn, og at de vet hvordan de skal gjøre dette.

Det kan for eksempel være:

- å stoppe knuffing eller slåssing
- å stoppe negativ språkbruk
- å stoppe nedsettende kommentarer
- å stoppe utestengelser
- å stoppe krenkelser på sosiale medier

3. Plikt til å varsle rektor

Alle som jobber på skolen/SFO skal varsle rektor hvis de ser eller mistenker at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Dette skal sikre at rektor får oversikt over hvordan elevene har det på skolen/SFO og vil være et godt utgangspunkt for å følge opp enkeltsaker. Det skal være lav terskel for å varsle. Foresatte har også plikt til å varsle rektor ved mistanke om at eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Bakgrunnen for varslingen kan være:

- observasjoner av elevene
- tilbakemeldinger i undersøkelser som sosiogram, elevundersøkelser
- beskjeder fra foreldre eller medelever
- samtaler med lærer eller andre voksne på skolen
- utsagn fra elever som forteller at han eller hun ikke trives på skolen

4. Plikt til å undersøke

Plikten til å undersøke betyr at skolen skal undersøke elevens **opplevelse** av skolemiljøet. Hvis elever selv sier ifra om at de ikke har det bra, skal skolen alltid undersøke saken nærmere. Det er helt nødvendig for å kunne sette inn gode, egnede tiltak.

Hvor grundig undersøkelsen skal være, er avhengig av skjønn og hvilken situasjon man står overfor i hvert enkelt tilfelle. Undersøkelsene må ha som formål å få frem **fakta** om situasjonen og hva som påvirker hvordan eleven opplever skolemiljøet.

Skolen skal sørge for elevenes **medvirkning** når de undersøker saker. Dette skal gjøres ved at involverte elever blir hørt, og barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i skolens arbeid. Mobbing på nett kan være vanskelig å avdekke. Skolen har likevel et ansvar hvis krenkelsene fører til at elevene ikke har det trygt og godt på skolen.

5. Plikt til å sette inn tiltak

Skolen plikter å sette inn egnede tiltak for alle elever som opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt, uansett årsak. Tiltakene skal følges opp og evalueres. Om nødvendig må man legge til nye tiltak eller endre noen av tiltakene.

Aktivitetsplanen er en skriftlig plan som skolen må lage i det de får vite at en elev ikke har det trygt og godt på skolen, enten gjennom undersøkelser på eget initiativ eller etter at en elev selv sier ifra. Den aktuelle eleven skal få en egen aktivitetsplan. I tillegg kan skolen også velge å lage en aktivitetsplan for klassen. Den kan ta for seg en situasjon eller en utfordring der flere elever er involvert.

I aktivitetsplanen skal det minimum stå:

- hvilket problem som skal løses
- resultatet av undersøkelsene
- hva skolen har planlagt av tiltak
- når tiltakene skal gjennomføres
- hvem som er ansvarlig
- når tiltakene skal evalueres

6. Dokumentasjon

Skolen må dokumentere skriftlig hva den gjør for å sørge for at elever har det trygt og godt på skolen. Dokumentasjonen skal sikre at:

- elever og foreldre får et bevis på at skolen tar saken deres seriøst og at de forplikter seg til å hjelpe eleven

§ 12-5 Skjerpet aktivitetsplikt

Alle som arbeider på skolen/SFO har en skjerpet aktivitetsplikt dersom ansatte krenker, mobber, trakasserer, diskriminerer eller utøver vold mot elever. Dersom noen ansatte krenker elever, skal skoleeier varsles.

Tjensvoll skole jobber systematisk og forebyggende for et trygt og godt skolemiljø

Vi har fokus på:

På Tjensvoll skole/SFO mener vi at et godt skolemiljø er en forutsetning for at elevene får utvikle seg faglig og sosialt. Å oppleve fellesskap og føle seg inkludert er et grunnleggende behov, og viktig for barn og unges utvikling, læring og trivsel. God klasseledelse og tilpasset opplæring er avgjørende for at elevene skal oppleve trygghet og inkludering og få støtte i sin faglige og sosiale utvikling. Å skape en felles forståelse for hva som er viktig i et godt læringsmiljø, er også sentralt i hjem-skole samarbeidet på skolen vår.

Vi vil ha lærere som er tydelige klasseledere

En lærer som er opptatt av å bygge gode relasjoner gjennom opplæring i fag, bidrar positivt til elevenes faglige og sosiale læring. Læreren må også jobbe for å etablere normer, regler og verdier om å respektere og inkludere alle medelever.

Et godt læringsfellesskap i klassen skapes gjennom lærerens aktive involvering og ledelse. Når læreren legger til rette for positive mestringsopplevelser både sammen med andre og alene, kan elevene oppleve trygghet og tilhørighet.

Trygge læringsmiljø utvikles og opprettholdes av tydelige og

omsorgsfulle voksne i samarbeid med elevene. (Overordnet del 3,1)

- lærerne leder og har en aktiv involvering gjennom undervisningen
- de legger til rette for mestringsoppgaver og sikrer tydelige overganger
- alle voksne har blikk for den enkelte elev og for klassen
- skolen søker en støttende læringskultur
- alle voksne på skolen/ SFO er tydelige og gode rollemodeller
- vi prioriterer samarbeid med foreldre/ foresatte

Friminutt- og skolegårdsundersøkelse

På Tjensvoll skole ønsker vi aktive voksne som forbereder friminuttene sammen med elevene, igangsetter aktiviteter og sikrer seg at alle elevene har tilbud om noen å leke med. Hvert klasserom har egen **friminutt-plakat** som minner oss om hva vi må huske før vi går ut. De voksne skal aktivt observere elevene i lek og involvere seg i eventuelle situasjoner som oppstår. Man må **være tett på** i alle overgangssituasjoner, og der det kan oppstå konflikter. Etter friminuttet stiller elevene opp på fast plass ute og blir fulgt inn av voksne.

Elevrådet har sammen med sosiallærer gjennomført en skolegårdsundersøkelse for å finne ut mer om elevenes trivsel og trygghet i friminuttene. Gjennom undersøkelsen er det kommet frem at:

- elevene liker at skolegården er delt i soner for trinnet
- elevene opplever det trygt når kjente voksne har tilsyn
- elevene liker at de voksne setter i gang leker/ aktiviteter

Gode rutiner og regler på skolen

Et trygt og godt læringsmiljø bærer preg av forutsigbarhet, etablerte rutiner og gode verdier. Lærerne/de voksne må jobbe systematisk med å formidle forventninger til en elevgruppe. De må legge til rette for et langsiktig samarbeid for å skape et trygt og godt miljø i gruppen. Strukturen og rammene som etableres, vil hjelpe elevene med å mestre forventningene i skolen.

Regler og rutiner er forventninger til sosialt samspill både i læringssituasjoner, i friminuttene, på SFO og i andre aktiviteter i skolens regi.

- skolen har utarbeidet felles regler (Den blå plakaten)
- klassene utarbeider egne regler som de øver spesielt på
- klassene øver struktur i alle overganger
- skolen har månedlige sosiale mål som har fokus på sosial kompetanse
- vi har ryddepokal for orden i klasserom og korridor
- sosiale mål i klassen og på ukeplanen; Livet & Sånn

Elevmedvirkning og elevens stemme

Elevene selv er viktige i arbeidet med å utvikle et godt skolemiljø. De må ha en aktiv rolle i det forebyggende arbeidet, både klassevis og gjennom elevrådet. Gjennom samtaler som elevsamtaler og utviklingssamtaler danner lærer seg et bilde av eleven sin trivsel på skolen og kan få et innblikk i hva som kan være vanskelig eller utfordrende.

På Tjensvoll skole tar vi elevmedvirkning på alvor og lytter til elevens innspill i forhold til det sosiale miljøet på skolen og andre aktuelle saker. Elevens stemme blir hørt i fora som:

- elevråd
- klasseråd, klassesamtale
- samtaler og dialog i klasserommet
- elevsamtale
- utviklingssamtale
- samarbeidsutvalg ved skolen (SU)
- skolemiljøutvalget (SMU)
- barnemøter/medbestemmelse i SFO
- trivselsundersøkelse høst og vår
- sosiogram høst og vår
- samtaletid hos helsesykepleier og sosiallærer

Aktiv elevmedvirkning skal prege skolens/SFOs praksis. Elevene skal både medvirke og ta medansvar i læringsfellesskapet som de skaper sammen med lærerne hver dag.

Høsten 2022 innførte vi Time Livet [Livet og sånn](#) på timeplanen på Tjensvoll skole. Vi hadde behov for å samle skolen rundt en type forebyggende arbeid og valget ble dette digitale programmet. Vi ønsker å skape et trygt og godt skole- og klassemiljø.

Livet & Sånn er et gratis opplæringsmateriell for folkehelse og livsmestring, utarbeidet av fagpersoner i PPT i Ålesund kommune. Målet med programmet er styrking av psykisk helse og rusforebygging. Programmet er digitalt og tilpasset hvert alderstrinn på skolen.

Hver måned har skolen et felles mål og en felles følelse, som timen dreier seg om. Programmet inneholder filmer, spørsmål til samtale, plakater, sanger og konfliktløsning materiell. [Årshjul Livet & Sånn](#)

Hjernevennlig skole

Tjensvoll skole ble valgt ut til å være pilotskole i skolehelsetjenestens prosjekt "Hjernevennlig skole", kalenderåret 2024.

Vi er nå på vei til å kalle oss en hjernevennlig skole. Målet er at barn og voksne skal få økt kunnskap om barnehjernen og få hjelp til å legge opp skolehverdagen på en måte som gir lavest mulig stressnivå for elever og voksne. På denne måten øker barna sine muligheter til læring. Ansatte, elever og foreldre har blitt kurset i hvordan hjernen er delt inn i tre hoveddeler, og hvilke deler som aktiveres i ulike situasjoner.

De voksne på skolen planlegger for en skolehverdag med mer lek og aktivitet. Skolen har også dannet en mentorgruppe som leder arbeidet videre på skolen.

Fellesaktiviteter ved skolen vår:

I årshjulet til Tjensvoll skole/SFO finner vi flere identitetsskapende aktiviteter som er med på å skape et godt miljø ved skolen.

- Åpen dag, aktiviteter på skolen
- utlodning av fruktkurv, innsamling til Hei verden
- felles høsttur for hele skolen
- idrettsdag på våren
- fadderordning for nye elever, både for 1.- klassinger og for nye elever

- FAL skole, fysisk aktivitet, læring på timeplanen hver uke
- uteskole (undervisning, klasserommet flyttes ut)
- FAU: 17.mai-feiring i skolegården

Samarbeid med foreldre / foresatte

Når skolen/SFO og hjemmet samarbeider og formidler de samme verdiene og de samme, positive forventningene til barna, har det positiv effekt på trivsel og læring. Foreldre har et medansvar for å skape et godt fellesskap mellom barna på skolen/SFO.

Foreldremøtene er en god arena for å skape samarbeid om et godt skolemiljø. Skolen bør gi regelmessig informasjon om klassemiljøet på foreldremøter. Vi trenger positive foreldre som deltar.

Gjennom arbeidet i FAU og SU har foreldrene mulighet til å være aktive i forming av tiltak for skolemiljøet.

Tjensvoll skole/SFO ønsker en positiv og konstruktiv kommunikasjon med alle elever og alle foresatte.

Foreldre kan bidra til ulike aktiviteter for å skape gode relasjoner mellom barna. Som forelder er man den viktigste ressursen for sitt barns læring og utvikling. Foreldre kan også være en viktig ressurs for andre barn enn sine egne.

Foreldre/ foresatte oppfordres til:

- hils på alle du møter på skolen/SFO
- snakk positivt om andres barn og de voksne på skolen

- gjør en innsats for å bli kjent med voksne og barn på skolen
- følg opp det som blir bestemt
- engasjer deg i å skape et godt miljø
- vær opptatt av at alle i en klasse er med

Verdigrunnlag for Tjensvoll SFO

SFO skal bygge sin praksis på grunnleggende verdier som er felles i formålsparagrafene til SFO og opplæringen. Verdigrunnlaget skal formidles og praktiseres i alle deler av arbeidet i SFO og prege innholdet og arbeidsmetodene.

2021 fikk SFO sin egen rammeplan. Planen vektlegger at SFO skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter.

Vi ønsker at Tjensvoll SFO skal være et trygt og godt sted å være. Vi ønsker et sted der barna kan leke, utforske og oppleve samspill med andre. De voksne skal observere, delta og sette rammer for aktivitet og lek.

I Tjensvoll SFO har vi fokus på:

- å møte og ivareta barnas behov for omsorg og trygghet
- å fremme barnas fysiske og psykiske helse
- å bidra til at barna opplever glede og mestring
- å fremme inkludering
- å bidra til at alle barna får mulighet til å utvikle vennskap
- å legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter som er tilpasset barn i ulike alder og med forskjellig funksjonsnivå
- å gi leken stor plass og alle barn mulighet for aktiv deltakelse i den
- å la barna få medvirke i SFO
- å bidra til at barn opplever likeverd, sosial tilhørighet og sosialt fellesskap

med andre barn og med personalet

Vedlegg:

[Spørsmål til elevsamtale](#)

[Årshjul Time livet/ Livet & Sønn](#)

